

85-LECIE DYDAKTYKI GEOGRAFII

Od początku istnienia Katedry Geografii na Uniwersytecie Poznańskim do jej priorytetów należał rozwój naukowy pracowników. Jednakże równie ważną była działalność dydaktyczna, która w niektórych momentach rozwoju nawet dominowała. Niektórzy z pracowników poświęcali się głównie pracy dydaktycznej mając opinie znakomitych nauczycieli akademickich (Czekańska, 1984). Znamienne dla lat międzywojennych, nie tylko w Poznaniu ale we wszystkich uniwersytetach, było łączenie prac badawczych na uczelni z pracą nauczycielską i znaczący dorobek profesorów akademickich w dziedzinie dydaktyki geografii. Szczególnie widoczne było to w opracowywaniu i wydawaniu nowatorskich podręczników.

Profesor S. Pawłowski (1882-1940), założyciel Katedry Geografii, ważną część swojej działalności i twórczości poświęcił poszukiwaniom właściwego sposobu nauczania geografii i transponowania geografii jako nauki na poziom szkolny. Poszukiwał metod nauczania geografii i również zachęcał do poważnego traktowania dydaktyki. Około 1930 roku utworzył początkowo lektorat, później Studium z zakresu **Dydaktyki geografii, które było jedynym takim studium uniwersyteckim w Polsce**. Organizację i prowadzenie zajęć powierzono Aleksandrowi Tarnawskiemu, wizytatorowi szkół Kuratorium Okręgu Szkolnego Poznańskiego.

Profesor S. Pawłowski będąc uczniem prof. Eugeniusza Romera dostrzegał wagę nauczania geografii, pracował w szkole, opracował kilkanaście podręczników do geografii dla szkoły średniej i powszechnej oraz wskazówki metodyczne dla nauczycieli. Współredagował „Czasopismo Geograficzne”, które w 1948 r. założone zostało z przeznaczeniem dla dydaktyki geografii i nauczycieli geografii. Jednocześnie prowadził wszechstronne badania naukowe. Poprzez swoją postawę nadał odpowiednią rangę dydaktyce geografii w naukach geograficznych, jak również czuł się odpowiedzialny za poziom tej dziedziny w nauczaniu szkolnym.

W twórczości naukowej Profesora Stanisława Pawłowskiego znajdują odzwierciedlenie podstawowe dziedziny nauk geograficznych:

I. Geomorfologia - studia metodologiczno-metodyczne, paleogeografia, współczesny rozwój rzeźby, studia regionalne.

II. Geografia fizyczna - studia metodologiczno-metodyczne, studia fizyczno-geograficzne, m.in. klimatologiczne, hydrologiczne, kompleksowe, studia regionalne.

III. Antropogeografia - studia metodologiczno-metodyczne, osadnictwo wiejskie, studia regionalne.

IV. Dydaktyka geografii.

V. Geografia w życiu społeczeństw.

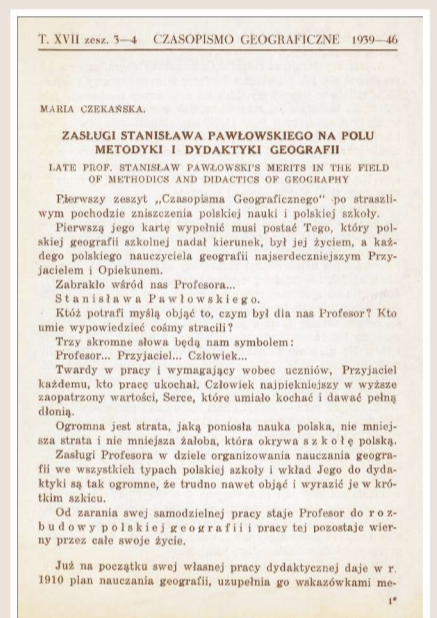
Międzynarodowy Kongres Geograficzny w Amsterdamie (1938). Prof. Stanisław Pawłowski w jasnym ubraniu w pierwszym rzędzie.

Stanisław Pawłowski jako rektor Uniwersytetu Poznańskiego.

Prof. Stanisław Pawłowski z uczestnikami kursu geograficznego w Seminarium nauczycielskim w Wągrowcu (1931).

Szeroki zakres problematyki badawczej rozwijanej przez Profesora Stanisława Pawłowskiego oparty był na dobrych podstawach metodologiczno-metodycznych oraz na dobrze zorganizowanym warsztacie badawczym. Obserwacja terenowa to podstawowa cecha badań realizowanych przez Profesora Pawłowskiego.

Przebieg pracy zawodowej sprawił, że Profesor Pawłowski badaniami obejmował różne obszary - Podole, Polesie, Karpaty, wybrzeża Bałtyku, Pomorze, Wielkopolskę oraz obszary poza Polską, m.in. Półwysep Skandynawski, Półwysep Bałkański, Jawę.

Szczegółowe badanie różnych pod względem geologiczno-morfologicznym obszarów wymagało nie tylko bezpośredniego zapoznania się z obszarem badań, ale również wejścia w specyfikę badawczą nowych zagadnień, dobrego rozpoznania stanu badań i odpowiedniego zmodyfikowania warsztatu badawczego.

Profesor Stefan Pawłowski ma w swoim dorobku naukowym 334 prace (Olszewicz, 1968). Do najważniejszych osiągnięć dorobku naukowego można zaliczyć:

- podejmowanie w badaniach nowej problematyki badawczej, zarówno pod względem merytorycznym, jak i regionalnym,
- określenie podstaw metodologiczno-metodycznych badań geograficznych, a szczególnie geomorfologicznych,
- opracowanie założeń metodologiczno-metodycznych nowych dyscyplin geograficznych, m.in. antropogeografii i geografii politycznej,
- nadanie odpowiedniej rangi dydaktyce geografii w naukach geograficznych.

Kostrzewski A., Piotrowska I., 2010. Stanisław Pawłowski, GEOGRAFIA PRZEDMIOT BADAŃ, NAUCZANIA I ZASTOSOWAŃ PRAKTYCZNYCH. PTPN, Poznań

